

ION VATAMANU CHIMIST DE CERTĂ VALOARE

*Dr. habilitat, prof., Tudor Lupașcu,
Director, Institutul de Chimie, A.Ș.M.*

Ion Vatamanu a început a „intra” în tainele științei chimice prin anii 50, pe când Domnia Sa era student la Facultatea de chimie a Universității de Stat din RSS Moldovenească. Cercetările științifice au luat amploare după anul 1960, când Ion Vatamanu, absolvind facultatea, este repartizat la Institutul de Chimie al A.Ș.M. și angajat în calitate de laborant în laboratorul Chimie Analitică prin ordinul nr. 40 din 12.IX.1960, semnat de reputatul savant Antonie Ablov. Sub conducerea academicianului Iurie Lealicov, pe atunci șeful laboratorului de Chimie Analitică, tânărul laborant Ion Vatamanu începe cercetările în domeniul evidențierii proceselor și a mecanismelor de formare a compușilor complecși în soluție și pe suprafața electrodului picurător de mercur prin metoda polarografică. Rezultatele științifice au permis elaborarea a noi metode electrochimice de detectare a unui șir de ioni cu

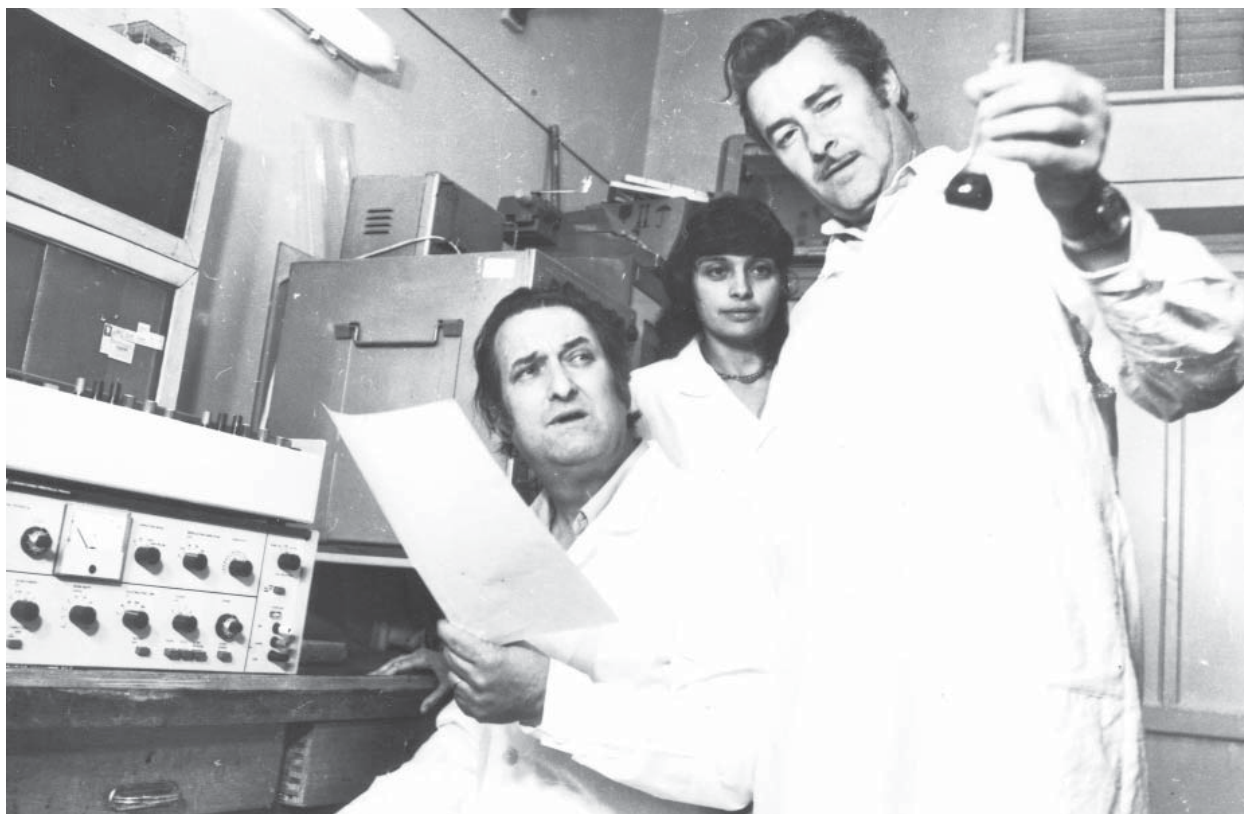
valență mixtă în diverse obiecte ale mediului ambiant.

Utilizarea efectelor de cataliză și de absorbție, care se produceau în soluții și pe electrod, au permis mărirea de 200 – 300 ori a sensibilității metodelor propuse. În calitate de liganzi în aceste procese au fost utilizați diverși compuși bidentați care conțin grupări O, O- și N, O-.

Rezultatele cercetărilor vizând procesele de formare a compușilor complecși au demonstrat că reacțiile chimice care decurg sunt complexe și depind de mulți factori. Pentru elucidarea acestor fenomene au fost deduse formulele matematice care descriu relațiile dintre curentul de schimb și potențialul de echilibru în procesele de oxidare-reducere care se realizează în soluție și pe suprafața electrodului.

Studiile privind influența substanțelor tensioactive asupra proceselor de oxidare-reducere a complecșilor ionilor metalelor cu valență mixtă au permis de a stabili posibilitatea deplasării potențialelor redox în sistemul ion/metal. Acest fenomen a permis elaborarea metodelor de detectare a ionilor metalelor care au potențiale redox apropiate din amestecul acestora.

Rezultatele pe care le obținea tânărul laborant n-a lăsat indiferentă conducerea institutului. Astfel, în 1964, prin ordinul directorului Institutului de

Chimia, mereu în reacție cu poezia

Chimie, Ion Vatamanu este transferat în funcție de cercetător științific inferior.

În anul 1971 Ion Vatamanu susține cu succes teza de doctor în chimie la Consiliul Specializat de pe lângă Universitatea „Ivan Franco” din Lvov cu tema „Studiul oscilopolarografic al complexilor de bismut(III), zinc(II) și stibiu(III) cu liganzi adecvați și aplicarea acestor complecși în analiză”.

În 1973 este ales prin concurs șef al laboratorului de Metode Electrochimice de cercetare. În calitate de șef de laborator Ion Vatamanu a depus multe eforturi pentru a lărgi domeniul de cercetare. Astfel, au început cercetări în domeniul elaborării metodelor de determinare a pesticidelor în apele naturale, produsele alimentare etc. Cercetările realizate au permis elaborarea unor metode performante de determinare a poluanților de natură organică și anorganică în diverse componente ale mediului ambiant.

Pe parcursul activității sale științifice Ion Vatamanu a publicat mai mult de 100 lucrări științifice în reviste prestigioase din țară și străinătate, printre care trei monografii, a obținut trei brevete de autor.

În timpul activității sale în cadrul Institutului de Chimie al A.Ș.M. Ion Vatamanu, când obosea

de chimie, se ocupa de poezie. Astfel, în pereții laboratorului de Metode Electrochimice de analiză al Institutului de Chimie au fost scrise, cred, sute, dar poate și mii de poezii. Se întâmpla că seara târziu, după orele de program, Ion Vatamanu ne invita în biroul său și noi, chimiștii, eram primii ascultători și cititori ai poeziilor Domniei sale, de pe care încă cerneala nu reușea să se usuce.

Pe timpul când Ion Vatamanu era șef de laborator, orice activitate științifică era planificată. Era planificată și susținerea tezelor de doctor habilitat. În această listă figura și numele dlui Ion Vatamanu. Țin minte, la o ședință a Consiliului științific al Institutului de Chimie Ion Vatamanu făcea bancuri zicând că el este de acord să susțină teza de doctor habilitat, dar cu o singură condiție – să fie într-o zi de joi, iar regretatul Valeriu Ropot să susțină vinerea imediată, ca să se organizeze un singur banchet. Au trecut anii dar, din păcate, nu am avut norocul să apucăm acele joi și vineri pentru că prea tânăr a plecat dintre noi în lumea celor drepți.

Lucrările științifice ale dlui Ion Vatamanu sunt și astăzi opere de certă valoare în domeniul electrochimiei și fac parte din patrimoniul științific internațional.

Ion Vatamanu, cel care a turnat poezia în chimie